॥ श्री ॥

अथ श्री त्रिविक्रमपंडिताचार्यसुत श्री नारायणपंडिताचार्यविरचितः

॥ श्री मध्वविजयः ॥

१५. पंचदशः सर्गः

भूयोबोधस्ततो भूयो व्याचख्यौ भाष्यमद्भुतम ।
ग्रामे ग्रामीणसामान्ये वसंस्तत्रामरालये ॥ १५.१ ॥

परपक्षरथारूढं खरतर्कमहायुधम ।
त्रिविक्रमार्यं सोऽपश्यत प्रतिवीरमिवाग्रतः ॥ १५.२ ॥

तदा तदाननांभोजाद वृत्तोपन्यासभारती ।
सेना सेनाग्रहा दिव्या शिबिरादिव निर्ययौ ॥ १५.३ ॥

नात्यत्वरा नातिरया न स्खलंती निरंतरा ।
अनानावयवेत्येव दवीयोभिः प्रतर्किता ॥ १५.४ ॥

सूत्रस्यंदनवृंदाढ्या दुर्वारश्रुतिवारणा ।
सूपपत्तिमहापत्तिर्विचित्रस्मृतिसप्तिका ॥ १५.५ ॥

वर्धितोर्मिहरिप्रेष्ठासुपयोधरसुस्वरा ।
सवितानप्रकाशार्था सागरी श्रीरिवापरा ॥ १५.६ ॥

पद्मेशपदपद्माश्रित कृत्यांगं पद्मजन्मनः ।
लाळिता शिरसेशेन गंगेवाशेषपावनी ॥ १५.७ ॥

नारायणोऽनंतगुणो ब्रह्माख्यो वेदवेदितः ।
विश्वकर्तेति विश्वज्ञः श्रुत्या युक्त्याऽप्यसीषधत ॥ १५.८ ॥

प्रधानमपराधीनं कारणं परिणामि यत ।

www.yousigma.com

पयोवदिति चेत साध्यवैकल्यं स्यान्निदर्षने ॥ १५.९ ॥

विवादाध्यासिता सृष्टिश्चेतनेच्छानुसारिणी ।
सृष्टित्वात पटसृष्टिर्वेत्यनुमा पक्षसाधिका ॥ १५.१० ॥

यच्चेतनाचेतनयोरंगांगित्वादि मन्वते ।
सृष्टावीशानपेक्षायां तन्न शोभनतां व्रजेत ॥ १५.११ ॥

सर्वविन्निर्मितं सर्वं कदाचित्कत्वहेतुतः ।
न यदेवं नो तदेवं यथाऽत्मेतीश्वरानुमा ॥ १५.१२ ॥

बलाय सर्वानुमानां वेदाः स्युर्यैरपालिताः ।
कामादेताः प्रवर्तंते कामिन्य इव भर्तृभिः ॥ १५.१३ ॥

कारणं परिणामि स्याद ब्रह्म नो चेतनत्वतः ।
न यदित्थं नो तदित्थं यथा क्षीरपुरस्सरम ॥ १५.१४ ॥

न विष्वकृत पशुपतिः श्रूयमाणागुणत्वतः ।
चैत्रवत किं पुनर्विघ्नब्रध्नाद्या बालशंकिताः ॥ १५.१५ ॥

ननु सौख्यादिमान नेशो दुःखादिरहितत्वतः ।
यो नैवं स्यात स नैवं स्याद यथा संसृतिमानिति ॥ १५.१६ ॥

ऐवं चेद विमतो ज्ञानी न भ्रांतिरहितत्वतः ।
यो नैवं स्यात स नैवं स्याद भवीवेत्यनुमीयते ॥ १५.१७ ॥

सर्वज्ञस्याज्ञतां वेदः श्रद्धेयो विरुणद्धि चेत ।
तस्यै वमांदमानंदं वदन्नाश्राव्यसौ कथम ॥ १५.१८ ॥

दुःखं परिजिहीर्षन यः सुखं नोरीचिकीर्षति ।
स हंताऽपतितं दुःखमीशस्य व्यस्मरज्जळः ॥ १५.१९ ॥

यो दुःखसमवायोऽयं चैत्रेतेन ह्यभेदवान ।
समवायः कश्चिदीशे तदनेकत्वमन्यथा ॥ १५.२० ॥

औपाधिकोऽस्य भेदश्चेत सत्योऽसत्यः स्विदुच्यताम ।
तद द्वयं चोक्तदोषं हि मायिवन्मा वदेत परम ॥ १५.२१ ॥

ब्रूयुरौपाधिकं भेदं ज्ञानादीनां यदात्मनः ।
नीत्याऽनया तन्निरासात स्यात तस्यानंतधर्मता ॥ १५.२२ ॥

गुणादिभेदे संबंधमपेक्ष्याप्यनवस्थितेः ।
विशेषमात्रेणाऽनंत्यं गुणानां शोभते विभोः ॥ १५.२३ ॥

मन्यंते शून्यमेवान्ये तत्वमागमवैरिणः ।
मता माध्यमिकास्तेऽपि व्यक्ताश्छन्ना इति द्वये ॥ १५.२४ ॥

शून्यं ब्रह्माह्वयेनाऽहुः स्वांश्च वेदांतिनोऽभ्यधुः ।
अतत्वावेदकं वेदं वदंतश्चरमे खलाः ॥ १५.२५ ॥

परतत्वविवर्तत्वादपरस्याखिलस्य च ।
अविशेषत्वतश्चास्य नांतरंतरमेतयोः ॥ १५.२६ ॥

अखंडखंडनन्यायानखंडमपि खंडयन ।
अखंडयदखंडज्ञो द्वयांश्चाखंडलद्विषः ॥ १५.२७ ॥

विमतं कारणं न स्यादसत्वान्न यदीदृशम ।
नेदृशं तद यथा कुंभकर्तेत्यत्रानुमीयते ॥ १५.२८ ॥

अंघो तापस नो शून्यं कारणं कुंभकर्तृवत ।
यत्संवृत्युत्थितं विश्वं तत कारणमितीर्यते ॥ १५.२९ ॥

ऐवं चेत कारणं मा स्म ब्रवीः शून्यं कथंचन ।
आयुष्मंस्तदधिष्ठानं व्युत्पित्सस्व गुरोर्गृहे ॥ १५.३० ॥

विवादस्य पदं न स्यादधिष्ठानमसत्त्वतः ।
वैधर्म्येणैष दृष्टांतः शुक्त्यादिवदितीर्यते ॥ १५.३१ ॥

अतत्त्वावेदकं मानमिति स्वव्याहतं यतः ।
तद्वादी तेन वेदस्य सोऽभिप्रैत्यप्रमाणताम ॥ १५.३२ ॥

यं तत्त्वावेदकं वेद वेदांशं वेददूषकः ।
तत्वस्यावर्णनीयत्वात स तत्वावेदकः कथम ॥ १५.३३ ॥

लक्षणाभिः प्रवर्तंते वाक्यानि तिसृभिर्यदि ।
विषयत्वं लक्षणानां तस्यैवानिष्टमागतम ॥ १५.३४ ॥

किंचाखंडेऽत्र वाक्यानि किंचिद विदधते न हि ।
तान्यभ्यधुरभावं चेज्जाड्यादेस्तन्न शोभते ॥ १५.३५ ॥

अभावभावस्याभावाद भावरूपस्य तस्य तु ।
भावाभावविशेषाणामभावादविशेषिणः ॥ १५.३६ ॥

यो वेदवेदितार्थानां नित्यसंत्यागसंश्रवी ।
वेदबाह्यो विपश्चिद्भिरेष निश्चीयतां ततः ॥ १५.३७ ॥

ज्यायसो दूषणेनैव धूर्तम्मन्योऽपि दूषितः ।
पक्षयोरविशेषत्वादनयोः सद्विपक्षयोः ॥ १५.३८ ॥

असत्वादित्यसौ हेतुरसिद्धो ब्रह्मवादिनः ।
मेति भाण्यविशेषत्वादेतयोर्ब्रह्मशून्ययोः ॥ १५.३९ ॥

सोऽंगीकरोति चेत सत्त्वं ब्रह्मणः स्याद विशेषिता ।

न चेत प्राप्तं पारिशेष्यादसत्त्वं न निरस्यतु ॥ १५.४० ॥

विगीतं न विचार्यं स्यात न भाव्यं न फलप्रदम ।
शून्यं ब्रह्माद्यमद्वैतं विधिधीगोचरो न यत ॥ १५.४१ ॥

खपुष्पवदखंडत्वाद व्यतिरिक्तं निदर्शनम ।
प्रमाणादिवदित्येवमूहनीयं यथेप्सितम ॥ १५.४२ ॥

आम्नायानाममानत्वे धर्मादेरप्रमाणता ।
धर्माद्यभावे नो मानं प्रत्यक्षैकप्रमाणिनः ॥ १५.४३ ॥

न पौरुषेयं वचनं प्रामाण्येन विनिश्चितम ।
पौरुषेयत्वतो यद्वद वाक्यमुन्मत्तभाषितम ॥ १५.४४ ॥

विमतः पुरुषोऽज्ञः स्यात स्याच्चासौ विप्रलंभकः ।
पुंस्त्वाच्चैत्रवदित्यस्ता सर्वज्ञे केवलानुमा ॥ १५.४५ ॥

दुःखाकरोति यद दैवं दुःशास्त्रेषूग्र आग्रहः ।
दुःखाकरोऽतिघोरः स्याल्लोकोऽतस्तद्वतां ध्रुवः ॥ १५.४६ ॥

आस्माकेऽपेक्षिते पक्षे मोक्षं दद्यादधोक्षजः ।
यत्र स्वानंदिनः संतः सेवंते विषयान बहून ॥ १५.४७ ॥

स्वव्याहत्यादिनोपेक्ष्या मुक्तिर्या निर्विशेषिता ।
कदेत्याद्यनुयोगेऽस्या विशेषः स्यान्ननूत्तरे ॥ १५.४८ ॥

अपि बुद्ध्यादिरहितः पुरुषार्थी न सर्वथा ।
निखिलानुभवाभावात पुत्तळीकापुरोगवत ॥ १५.४९ ॥

ज्ञानप्रयत्नवांछावानीशो न ह्यशुभं भजेत ।
स्वसामर्थ्येन तेनैवं तं च कुर्यात स तादृशम ॥ १५.५० ॥

दुःखव्याप्तं सुखं बद्धे दृष्ट्वा मुक्ते निरस्यता ।
स्वरूपं च निरस्येत शून्यवादी तदा भवेत ॥ १५.५१ ॥

ननु विप्रतिपन्नः स्यादूर्मिमान देहवत्त्वतः ।
चैत्रो यथेत्युपाधिः स्यात तत्र चाशुद्धदेहिता ॥ १५.५२ ॥

अनैकांतिकता हेतोर्देहवत्त्वादधीशितुः ।
सोऽदेहश्चेदनिच्छादिर्भवेच्छशविषाणवत ॥ १५.५३ ॥

ज्ञात्रादिरूपमस्य स्याद वैलक्षण्याय चेत ततः ।
तदेव देहशब्दोक्तं न ह्यसौ प्राकृताकृतिः ॥ १५.५४ ॥

ऐवं स्वरूपदेहत्वं मुक्तस्याप्युररीकृतम ।
नानिष्टभोगस्तेन स्यात प्राकृतक्षेत्रसंभवः ॥ १५.५५ ॥

विमतो नावयववान विनाशित्वप्रसंगतः ।
पटवच्चेदवयवा निरस्यंतेऽत्र कीदृशाः ॥ १५.५६ ॥

सिद्धसाधनता हेतोस्ते भिन्नाश्चेदचिन्मयाः ।
आत्मनो भेदरहिता ऐष्टव्या ऐव वादिभिः ॥ १५.५७ ॥

परमाण्वादिदेशेषु व्याप्त्यै व्यामादिकेष्वपि ।
यथाऽऽत्मनः प्रदेशाः स्युस्तेषां नोऽवयवास्तथा ॥ १५.५८ ॥

मुक्तो रूपादिवित सत्वाज्जडान्यत्वे सतीशवत ।
दृष्टांतोऽसाध्यविकलस्तस्य सर्वज्ञताग्रहात ॥ १५.५९ ॥

ईश्वरो न सुखी तेन रूपाद्यनुभवन्नपि ।
दुःखप्रसंगादिति मा वादि तद्व्याप्तिदूषणात ॥ १५.६० ॥

दृष्टांतो यस्य नेष्टोयं तस्य स्याद व्यतिरेकवान ।
शिलावदित्यतः शुद्धचिद्देहेंद्रियभोग्यसौ ॥ १५.६१ ॥

स्वानंदविषये मोक्षे वेदोक्ते युक्तिसाधिते ।
द्वेषोऽयं वादिनां कस्मात तद्विरुद्धेऽथवाऽऽग्रहः ॥ १५.६२ ॥

ततः स्वतः प्रमाणेन देवो वेदेन वेदितः ।
विष्णुर्मोक्षस्य दातेति विश्वं भवति शोभनम ॥ १५.६३ ॥

इत्यादीन दर्शयंत्यर्थान व्याख्योपन्याससंयुता ।
त्रिविक्रमार्येण तदा विश्वाभिज्ञस्य शुश्रुवे ॥ १५.६४ ॥

अथ प्रायुंक्त विविधान बोधचापगुणेरितान ।
विपक्षयुक्तान वीर्येण तीक्ष्णांस्तर्कशरानसौ ॥ १५.६५ ॥

चिच्छेदातुच्छधिषणस्तांस्तदा तर्कसायकैः ।
प्रयुक्तमात्रान प्रहसन लीलयाऽतिशयालुभिः ॥ १५.६६ ॥

अथार्याणीतरजनैरनिवर्त्यानि पूरुषैः ।
विजिगीषुर्द्विजश्रेष्ठो वेदास्त्राणि प्रयुक्तवान ॥ १५.६७ ॥

वाक्यैरतिबलीयोभिः प्रत्यस्त्रैरिव वैदिकैः ।
अर्थांतरं प्रकटयन तान्यसौ सन्न्यवर्तयत ॥ १५.६८ ॥

सप्ताष्टानि दिनान्येवं वादं कृत्वा सहामुना ।
निरुत्तरं च निश्चोद्यं चक्रे चक्रायुधप्रियः ॥ १५.६९ ॥

प्रणम्याऽचष्ट शिष्टोऽसौ क्षम्यतां नाथ चापलम ।
पदपद्मरजोदास्यं ध्रुवं मे दीयतामिति ॥ १५.७० ॥

व्याख्यां भाष्यस्य भूयोधीः श्रवणं सूरिनंदनः ।

संतः प्रीतिमसंतोऽन्यां सममोरेभिरे ततः ॥ १५.७१ ॥

गुर्वाज्ञागौरवाट्टीकां कुर्वन भाष्यस्य दुष्कराम ।
षडर्धविक्रमार्योसौ महाचार्यमभाषत ॥ १५.७२ ॥

कवींद्रैर्न समाप्यंते संगृह्यापि यतोऽनिशम ।
न्यायरत्नानि भाष्याब्धेरस्य गांभीर्यमद्भुतम ॥ १५.७३ ॥

दशोपनिषदो देवीः देवा इव समीप्सिताः ।
युक्ताः प्रसादयंत्यर्था ऐषु भाष्यालयेष्वलम ॥ १५.७४ ॥

गीतातात्पर्यभाष्याभ्यामाभ्यां विश्वं प्रकाश्यते ।
गोगणैरप्रतीकारैरर्केदुभ्यामिवाधिकम ॥ १५.७५ ॥

इतिहासपुराणाब्धेर्भवच्चित्ताद्रिलोळितात ।
जातां भारततात्पर्यसुधां कः सन्न सेवते ॥ १५.७६ ॥

पुराणस्थानपांथानामभाषात्रयवेदिनाम ।
भवता सुसखा चक्रे श्रीभागवतनिर्णयः ॥ १५.७७ ॥

कस्तंत्रसारं संप्राप्य न स्यात पर्याप्तवांछितः ।
अमरैराश्रितच्छायं कल्पद्रुममिवोत्तमम ॥ १५.७८ ॥

लोकानामवलोकाय मार्गस्यास्य व्यधाद भवान ।
करुणाकर नेत्राभे वादसन्मानलक्षणे ॥ १५.७९ ॥

एकाकी किल यश्चक्रे पदं मौलिषु विद्विषाम ।
तत्वनिर्णयपार्थोऽयं केन नाम न पूज्यते ॥ १५.८० ॥

वादादयः प्रकरणस्फुलिंगास्तनवोऽप्यलम ।
विपक्षकक्षं क्षिण्वंति मारुतेन त्वयेरिताः ॥ १५.८१ ॥

अनंतोऽर्थः प्रकटितस्त्वयाऽणौ भाष्यसंग्रहे ।
अहो आत्मपरिज्ञप्त्यै कृष्णेनेवाऽननांतरे ॥ १५.८२ ॥

भगवंश्चित्रकवितां लौकिकीं दर्शयन किल ।
गोप्यं भारतसंक्षेपमकृथा विश्वविस्मयम ॥ १५.८३ ॥

नानासुभाषितस्तोत्रगाथादिकृतिसत्कृतीः ।
त्वयि रत्नाकरे रत्नश्रेणीर्वा गणयंति के ॥ १५.८४ ॥

ऐषु दभ्रमतीन दभ्रान हसत्युच्चैः सतां सभा ।
चिंतामणींश्चिंतयंती मितानप्यमितार्थदान ॥ १५.८५ ॥

अपरोऽपीष्यतेऽस्माभिर्ग्रंथेष्वेतेषु सत्स्वपि ।
सत्स्वपींद्रादिषु पुरा तारकारिरिवामरैः ॥ १५.८६ ॥

ग्रंथेभ्य ऐभ्योऽगाधेभ्यो युक्तयो नो दुरुद्धराः ।
मनोमांद्यात ततो ग्रंथं व्यक्ततर्कततिं कुरु ॥ १५.८७ ॥

इत्यर्थितो व्यधान्मध्वः सोऽनुव्याख्यां सतां सुधाम ।
दुर्वादिगर्वाद्रिपविं मायिध्वांतरविद्युतिम ॥ १५.८८ ॥

युगपद रचयन्नेनां कदाचित स निरंतरम ।
चतुरश्चतुरः शिष्यान लीलयाऽलेखयत खलु ॥ १५.८९ ॥

युक्ताया युक्तिमालायाः प्रोक्तायास्तत्र चाऽत्मना ।
व्यक्तं चक्रे विवरणं कवींद्रैरेष दुष्करम ॥ १५.९० ॥

मध्वेंदोर्नित्यसंबंधात निस्तमस्तापचेतसोः ।
वैकुंठं यातयोः पित्रोः गेहेऽस्यावरजोऽवसत ॥ १५.९१ ॥

विधिभ्रूविभ्रमभ्रश्यद्धनगोधान्यसंपदा ।
निर्वेदिना वेदविदा तेनाऽपे वेदवादिराट ॥ १५.९२ ॥

पारिव्राज्यं प्रार्थयंतं पादानम्रमिमं मुहुः ।
समयापेक्षयोर्वीक्षो गमयामास धाम तम ॥ १५.९३ ॥

न जघास न सुष्वाप न जहास स धीरधीः ।
समयार्थी स्मरन ज्येष्ठं रामं रामानुजो यथा ॥ १५.९४ ॥

राज्ये कथंचित संस्थाप्य राजानं विरहार्दितम ।
अवतारभुवं प्रायाद भगवान शरदत्यये ॥ १५.९५ ॥

विशुद्धद्विकुलं श्रौतं शुचिं कृतपितृक्रियम ।
विरक्तं विषयान भुक्त्वा व्यधान्मध्वोऽनुजं यतिम ॥ १५.९६ ॥

रहस्यतिरहस्यं तद ब्रह्म ब्रह्मसमो ददौ ।
अमुष्मै पंचतपसो न विदुर्यत तपस्विनः ॥ १५.९७ ॥

प्रेमामृतप्रसन्नास्यस्मितांगापांगपूर्वकम ।
श्रीविष्णुतीर्थनामास्मै प्रीतितीर्थः प्रदत्तवान ॥ १५.९८ ॥

श्रवणेनानुवादेन मननेनावृथाऽकरोत ।
कालं वेदांतशास्त्रस्य वेदांतगुरुसोदरः ॥ १५.९९ ॥

स दांतिभक्तिमाधुर्यपरिचर्यादिमेदुरैः ।
महाविटपिनं चक्रे गुरोः स्वस्थं कृपांकुरम ॥ १५.१०० ॥

अनंतमतिकारुण्यकल्पद्रुमवतो जनैः ।
अवर्ण्यो महिमा तस्य लौल्यात संवर्ण्यते मनाक ॥ १५.१०१ ॥

चतुरोऽसौ प्रवचने मनुसंसिद्धिमान मनः ।

संख्या मां पूरणी मा गान्मध्वदासमिति व्यधात ॥ १५.१०२ ॥

दिशं प्रयातं शशिनश्चरंतं पर्यशोधयत ।
तीर्थकं विष्णुतीर्थं च विष्णुतीर्थष्च तीर्थकम ॥ १५.१०३ ॥

अकामानामनेकेषां सिद्धिभूमिं तपस्विनाम ।
तिरोहितात्मा प्रापासौ हरिश्चंद्रमहीधरम ॥ १५.१०४ ॥

द्वंद्वदुःखानले वीरो मात्सर्येण विमत्सरः ।
तत्याज मत्वा तस्यासावशनादींधनायितम ॥ १५.१०५ ॥

भक्तैरनुगिरं नीतं प्रार्थितो यतिशेखरः ।
पंचगव्यं पपौ किंचित पंचमेपंचमे दिने ॥ १५.१०६ ॥

स त्यजन साहसी तच्च तपस्तेपेऽतितापसम ।
बिल्वपर्णैः क्शितौ पन्नैस्तृप्तिमान सलिलैरपि ॥ १५.१०७ ॥

यथेष्टमध्यास्त शिलां यमी सुनियमी स ताम ।
नाऽध्यासते यामेकाहं दैवभग्नास्तपस्विनः ॥ १५.१०८ ॥

पवनांशानुजो जित्वा पवनं रेचकादिभिः ।
विषयेभ्यो हृषीकाश्वान मनोयंत्रा समाहरत ॥ १५.१०९ ॥

स्मरन मुरारेराकारं दध्यावध्यात्मकोविदः ।
समाधिमाधिशमनं योगिलभ्यं स लब्धवान ॥ १५.११० ॥

मौकुंदे सुंदरे रूपे स्वानंदादिगुणार्णवे ।
स्वाश्चर्यरत्ने मग्नात्मा नान्यत किंचिद विवेद सः ॥ १५.१११ ॥

कामत्रासविहीनस्य तस्य सुज्ञानचक्षुषः ।
विना कैवल्यसाम्राज्यं नार्घो योगमणीरभूत ॥ १५.११२ ॥

मध्वानुजे मध्वनाथो यं प्रसादं व्यधात तदा ।
स चित्ताविषयत्वाद वा गोप्यत्वाद वा न वर्ण्यते ॥ १५.११३ ॥

अहो महाबोधसेवामहिमाऽस्मिन युगे यतः ।
धन्योऽसौ सिद्धिमापेमां सोऽमरैरित्यलाळयत ॥ १५.११४ ॥

तीव्रव्रतोऽतींद्रियविद विद्याब्धिस्तर्कपंडितः ।
अनिरुद्धपदाधारः प्रेष्ठः शिष्यस्तमाययौ ॥ १५.११५ ॥

तेन संप्रार्थितं यातं रूप्यपीठमिमं पुनः ।
कृत्स्नज्ञं कृपया स्वेषु संप्राप्तं मेनिरे प्रजाः ॥ १५.११६ ॥

कवींद्रतिलको विद्वच्छेखरस्तापसाग्रणीः ।
मध्वकेळीशुकोऽस्याभू च्छिष्यो व्यासपदाश्रयः ॥ १५.११७ ॥

असौ दास्यं ध्रुवं यातं महांतं महतामपि ।
व्यधादनुग्रहं कुर्वन सामर्थ्यैः कौतुकं नृणाम ॥ १५.११८ ॥

आरुरोह दुरारोहं स परैः प्रीतिकृद्धरेः ।
महांतं महिमानं च महीध्रं च गुहप्रियम ॥ १५.११९ ॥

आकृष्टोऽस्य गुणैर्व्याप्तैः यो गोदाया उपाययौ ।
स पद्मनाभतीर्थाख्यः शिष्योऽन्योऽभूत सुचेतसः ॥ १५.१२० ॥

श्रुत्या मत्या सदा भक्त्या विरक्त्या नित्यसेवया ।
यस्मै प्रसन्नः प्राज्येक्षः सद्यो विद्यां ददौ शुभाम ॥ १५.१२१ ॥

वेदांताब्धिं न यो जातु जहौ विद्वत्तिमिंगिलः ।

युक्तिप्रवाहसंरंभात परशास्त्रनदीचरः ॥ १५.१२२ ॥

व्याख्याप्रणादमात्रेण वीरं मन्यान स्वमंडले ।
मायाविग्रामसिंहान यो वादिसिंहो निराकरोत ॥ १५.१२३ ॥

मत्तदुर्वादिमातंगतर्कमस्तकदारणे ।
पंचास्यो योऽभवद व्यक्तं चतुरास्योऽपि केवलम ॥ १५.१२४ ॥

सन्न्यायरत्नावळिरप्युदपादि यतः परा ।
टीकाऽपराऽनुव्याख्याया अनर्घा बोधसागरात ॥ १५.१२५ ॥

वेदप्रवचनाचार्यशिष्योऽसाविति पूजितः ।
सभ्यः सभायां यो वेदं व्याचख्यौ वेदसारवित ॥ १५.१२६ ॥

अनयोः प्रथमे शिष्याश्चरमे चाभवन्निह ।
अनंतबोधस्यानेके यतींद्रा बहुदेशजाः ॥ १५.१२७ ॥

वशीकृतहृषीकाश्च जननाद्युपमर्दिनः ।
नरसिंहपदाधारा अभ्यस्तोपेंद्रनामकाः ॥ १५.१२८ ॥

अदीर्घान्याभिधाना ये श्रीमद्रामपदाश्रयाः ।
अप्रत्यक्शगुणोद्रिक्ता भक्तिवैराग्यसागराः ॥ १५.१२९ ॥

पादैः पुनंतः पृथिवीं दर्शयंतो हरेः पदम ।
धूतदुस्समयध्वांता भास्करा इव गां गताः ॥ १५.१३० ॥

मोक्षशास्त्रामृतांभोधिसेवया नित्यनिर्वृताः ।
चक्रिचारुतरार्चासु चक्रिणष्चरणार्चकाः ॥ १५.१३१ ॥

मध्वप्रशिष्या बहवः शिष्या ऐषां मुहुस्तथा ।
अलंचक्रुरलं पृथ्वीं सर्वे सद्गुणभूषणाः ॥ १५.१३२ ॥

सदा सकलसच्छास्त्रव्याख्यासौख्यामृताब्धिगाः ।
सर्वे दुर्वादिदुर्वादकांडखंडनमंडनाः ॥ १५.१३३ ॥

भूरिभक्तिभराः केचिदेष्वल्पश्रुतसंपदः ।
अप्यल्पबोधा अपरे बहुश्रुतमहागुणाः ॥ १५.१३४ ॥

बहवो गृहिणोऽप्यस्मात समग्रानुग्रहं ययुः ।
दीप्रा यत्राग्रय इव त्रयो लिकुचशेखराः ॥ १५.१३५ ॥

माध्वं नियोगं ये प्रायो नात्यजन विदुषां वराः ।
शिष्यक्षेत्रेषु सद्विद्याबीजावापैकदीक्षिताः ॥ १५.१३६ ॥

ग्रामण्यो ब्राह्मणाग्रण्यः प्रापुः पूर्णक्षशिष्यताम ।
येषां सद्भुक्तिमात्रेण भवेत किल परं पदम ॥ १५.१३७ ॥

शुश्रूषापक्षपाताद्यैः केभ्यश्चित केवलं ददौ ।
रामप्रियो राम इव स्वां गतिं योगिदुर्लभाम ॥ १५.१३८ ॥

शिष्यप्रशिष्यातिशया ईदृशा यद्दयोदयात ।
को नेच्छेत सुलभं भक्त्या तत्पादसुरपादपम ॥ १५.१३९ ॥

इत्थं सद्भिः सद्भिरर्च्यो धरायां चक्रे वासं शेषशय्ये शयाने ।
ग्रामे वातैः पाविते काण्वतीर्थैः भक्तप्रीत्या सन्मठेऽनूनबोधः ॥ १५.१४० ॥

आनंदतीर्थभगवद्वदनेंदुबिंबं
विद्यासुधावितितकांति सुकांतिकांतम ।
यैः प्रैक्ष्यतात्र भवतापशमाय भक्तैः
तद्दासदास्यमपि किं न ददाति पुंसः ॥ १५.१४१ ॥

॥ इति श्रीमत्कविकुलतिलक त्रिविक्रमपंडिताचार्यसुत

श्रीनारायणपंडिताचार्यविरचिते श्रीमध्वविजये
आनंदांकिते पंचादशः सर्गः ॥

www.yousigma.com